

KARLO RUKAVINA

PRILOG ISTRAŽIVANJU SENJSKIH ŽRTAVA PRVOG SVJETSKOG RATA

Karlo Rukavina
Frankopanski trg 2
HR 53270 Senj
karlo.rukavina97@gmail.com

94(497.5Senj)
Pregledni članak
Ur.: 2022-06-29

Prvi svjetski rat ili *Veliki rat* u hrvatskoj je historiografiji i široj javnosti često zaboravljen i zasjenjen drugim sukobima 20. stoljeća, a posebice mnogo većim i tragičnijim Drugim svjetskim ratom. Međutim, *Veliki rat* svakako je utjecao na cijelo društvo i manje lokalne zajednice u cijeloj Europi, pa tako i u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Iako se rat nije vodio na hrvatskom povijesnom prostoru, Hrvati su u njemu sudjelovali boreći se u strahovitim uvjetima ratne svagdašnjice i ostavljajući svoje živote na europskim frontovima u borbi "za cara" i Habsburšku Monarhiju. Mobilizacijom i stalnim novačenjem u austrougarsku vojsku gotovo sve gradske zajednice ostale su bez jednog dijela svog stanovništva – tako su grad Senj i njegova okolica podnijeli veliku ljudsku žrtvu u *Velikom ratu*.

Ključne riječi: Senj, Prvi svjetski rat, popis stradalih

Uvod

Prvi svjetski rat ili *Veliki rat* utjecao je na milijune ljudi koji su u njemu izravno ili neizravno sudjelovali, a njegove su posljedice u Europi vidljive sve do danas. Rat je uzrokovao pad carstava, promjene granica i migracije te je utjecao na cjelokupno društvo i postavio temelje za novu, puno veću katastrofu i sukob ideologija do kojeg dolazi neposredno nakon rata. Rat je utjecao i na manje lokalne sredine na hrvatskom povijesnom prostoru, pa tako i na grad Senj te njegovu okolicu. Mobilizacijom u srpnju 1914. godine u rat se priključuju i Senjani koji u vojnim postrojbama odlaze na ratni front i izravno sudjeluju u borbama, istovremeno izdržavajući jako tešku ratnu svagdašnjicu. Osim vojnika koji su se borili na frontama *Velikog rata*, civili Senja i okolice podnijeli su također veliku žrtvu tijekom rata – od nestašice hrane i drugih resursa potrebnih za svakodnevni život, preko organiziranja dobrotvornih koncerata, predstava i drugih događaja za pomoć ratnim invalidima, udovicama i siročadi,

do organizacije bolnice Crvenog križa u Senju gdje se brinulo o ranjenicima s bojišta.¹

Povijest Senja uoči i tijekom Prvog svjetskog rata još je uvijek nedovoljno istražena, kao i povijest Senjana tijekom *Velikog rata*.² Razlog tomu može se djelomično pronaći u samoj poziciji navedenog rata unutar hrvatske historiografije. Naime, on je često zaboravljen i zasjenjen Drugim svjetskim ratom. Isto se može navesti i za povijest Senja i Senjana tijekom *Velikog rata* – Senj je u prvoj polovici 40-ih godina 20. stoljeća doživio veliku katastrofu bombardiranja, kada je u bombardiranju 7. i 8. listopada 1943. godine porušeno gotovo 50 % grada.³ Tako je katastrofa Drugog svjetskog rata nerazmjerno veća naspram Prvog svjetskog rata, pogotovo ako uzmemo u obzir senjske civilne žrtve bombardiranja.⁴ Međutim, senjske žrtve Prvog svjetskog rata nisu zanemarive i ne smiju se prepustiti zaboravu.

Rad predstavlja samo jedan prilog istraživanju povijesti Senja i senjskih žrtava tijekom Prvog svjetskog rata. U njemu će biti objavljen i analiziran popis senjskih žrtava (gubitaka) iz digitaliziranog popisa Ministarstva rata u Beču. Nakon objave i analize popisa senjskih žrtava kratko će se predstaviti glavni izazovi kulture sjećanja na senjske žrtve Prvog svjetskog rata. U radu će se tako odgovoriti na istraživačka pitanja: *Koliko je stradalih Senjana u Prvom svjetskom ratu na temelju digitaliziranog popisa gubitaka Ministarstva rata u Beču? Koji su glavni izazovi kulture sjećanja na senjske žrtve Velikog rata?*

Lista gubitaka Ministarstva rata u Beču

Lista gubitaka (njem. *Verlustliste*) Ministarstva rata u Beču nastala je tijekom Prvog svjetskog rata tako što je Ministarstvo kronološki popisivalo poginule, nestale, ranjene i zarobljene tijekom rata s područja cijele Austro-Ugarske Monarhije. Popise su Ministarstvu rata slala zapovjedništva austrougarskih postrojbi na fronti.⁵ Stanovništvo hrvatskog povijesnog prostora obuhvaćeno je

¹ D. NEKIĆ, 2001, 18; D. IVANČIĆ *et al.*, 2009, 31.

² Treba spomenuti kako je dosad objavljeno tek nekoliko znanstvenih radova o povijesti Senja i njegove okolice uoči i tijekom Prvog svjetskog rata. Primjerice, Nikola Tominac u *Senjskom zborniku* objavljuje rad *Ličani u "Velikom ratu" – Zimska bitka za Karpate, siječanj-travanj 1915.*, a Željko Holjevac u istom znanstvenom časopisu rad *Lika i Senj 1914. između mira i rata*. Više u: Ž. HOLJEVAC, 2014; N. TOMINAC, 2015.

³ M. SOBOLEVSKI, 2003, 369.

⁴ Više o bombardiranju Senja vidi u: A. GLAVIČIĆ, 1984; M. SOBOLEVSKI, 2003; M. BILOVIĆ *et al.*, 2010; A. GLAVIČIĆ, 1993; A. GIRON, 1984.

⁵ T. ŠARIĆ, 2016, 369.

popisima budući da se u njemu nalaze vojnici pukovnija zajedničke vojske poput pripadnika VI. i VII. Zagrebačkog Hrvatsko-slavonskog domobranskog okruga Kraljevskog ugarskog domobranstva i domobranskih pješačkih pukovnija na području Dalmacije koje su djelovale u okviru austrijskog domobranstva.⁶ Za svaku godinu rata postoji više od 100 takvih listi.⁷ Lista gubitaka dostupna je na mrežnoj stranici projekta *Prvi svjetski rat 1914-1918. – pogled iz arhiva* čiji je cilj široj javnosti predstaviti digitalizirano arhivsko gradivo o Prvom svjetskom ratu.⁸ Digitalni snimci dostupni na mrežnoj stranici preuzeti su s mrežnih stranica Austrijske nacionalne knjižnice, a Hrvatski državni arhiv posjeduje tridesetak knjiga lista gubitaka koje se čuvaju u Velikoj čitaonici u konvencionalnom obliku.⁹

Popis sadrži prezime, ime, postrojbu, čin, godinu rođenja, zavičajnost, datum i vrstu gubitka (*poginuo, nestao, ranjen, zarobljen*) te ponekad i dodatnu natuknicu – najčešće mjesto gubitka.¹⁰ Osim navedenog, popis ne pruža druge detaljne podatke o poginulima, već su gubitci upisivani vremenskim redoslijedom u liste gubitaka koje su kasnije uvezane u knjige. Treba napomenuti kako se pod *zavičajnost* u popisima ne spominje mjesto stanovanja, već upravna općinu. Također pod zavičajno mjesto Senj spadaju i druga mjesta u okolici: Orih, Biljevine, Svetojursko Razbojište, Jelenje, Krivi Put, Stinica, Jablanac, Sveti Juraj, Krasno i Starigrad.¹¹ Zbog toga će se u radu objaviti cijeli popis uključujući i navedena mjesta iz okolice; na popisu je uz svako ime označeno i mjesto koje se spominje na popisu. Tako se i izraz *senjske žrtve* odnosi na žrtve ne samo grada Senja već i njegove okolice.

Popis objavljen u ovom radu predstavlja samo jedan prilog istraživanju senjskih žrtava Prvog svjetskog rata zato što on nije konačan i cjelokupan. Kako bi se došlo do takvog popisa, ako je to uopće moguće na temelju sačuvanih

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Projekt je pokrenuo Hrvatski državni arhiv u posveti obilježavanju stote obljetnice Prvog svjetskog rata. Projekt je nastao u okviru trogodišnjeg programa koji financira Ministarstvo kulture. Uredništvo portala (Hrvoje Baričević, Nenad Bukvić, Suzana Grubešić, Jozo Ivanović, Melina Lučić, Amir Obhodaš i Tatjana Šarić) je uz pomoć drugih djelatnika HDA pripremilo mrežnu stranicu i postavilo digitalizirano arhivsko gradivo koje je sada puno dostupnije korisnicima. Više o samom projektu vidi u: T. ŠARIĆ, 2016, 363–374. te na mrežnoj stranici projekta (<http://prvisvjetskirat.arhiv.hr>).

⁹ T. ŠARIĆ, 2016, 369.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Popis je napravljen po ključnoj riječi "Senj" (uz njemačku inačicu "Zengg") nakon čega je sustav izbacio PDF snimke svih stranica na kojima se nalazi traženi pojam. Treba napomenuti kako su se imena izvlačila iz PDF snimaka stranica s pogodcima, a ne iz OCR teksta zbog veće točnosti originalnih snimaka lista gubitaka. Sam popis nalazi se na kraju rada.

povijesnih izvora, bilo bi potrebno ručno pregledati sve knjige lista gubitaka koje su nam dostupne jer prilikom digitalnog pretraživanja postoji određen prostor za pogreške. Također treba napomenuti kako je značajan dio arhivske građe sam po sebi vrlo nečitak ili je u međuvremenu potpuno nestao. Nikola Tominac je u svom radu *Ličani u 'Velikom ratu' Zimska bitka za Karpate, siječanj-travanj 1915.* već objavio popis poginulih i nestalih "Jelačićevaca" (pripadnici 79. pješačke pukovnije zajedničke vojske iz Otočca) iz Prve karpatske ofenzive, Druge karpatske ofenzive, Uskrsne bitke i Treće karpatske ofenzive koristeći dostupne izvore iz Državnog arhiva Austrije (*Österreichisches Staatsarchiv*).¹²

Postoji nekoliko razloga objave popisa senjskih žrtava Prvog svjetskog rata. Kao što je već napomenuto, on može poslužiti kao prilog proučavanju i istraživanju dosad zaboravljene povijesti Senjana tijekom Prvog svjetskog rata. Osim toga, popis može pomoći pri istraživanju genealogije ili rodoslovlja različitih senjskih obitelji uvidom u stradanja pojedinaca tijekom *Velikog rata*. Ovdje se može naglasiti i interes šire senjske javnosti za popis, posebice ako nekoga zanima povijest vlastite obitelji. Popis može poslužiti i održavanju kulture sjećanja na stradale Senjane u *Velikom ratu* o čemu će više biti riječi u 4. poglavlju ovog rada.

Popis senjskih žrtava u Prvom svjetskom ratu – analiza podataka

Ukupno je bilo 311 senjskih žrtava i žrtava iz okolice grada Senja u Prvom svjetskom ratu iz lista gubitaka Ministarstva rata u Beču (ranjeni, zarobljeni i poginuli).¹³ Popis po mjestima može se vidjeti u Tablici 1 – najviše žrtava upravo je iz najvećih mjesta poput Jablanca, Krivog Puta, Svetog Jurja i Senja.

¹² N. TOMINAC, 2015, 519–523.

¹³ Nikola Tominac u svom radu navodi sljedeće senjske žrtve i žrtve iz okolice grada koje se ne mogu pronaći u digitalnom pretraživanju lista gubitaka: Nikola Mandekić, Jablanac; Mate Lukanović, Jablanac; Pave Balen, Jablanac; Stipe Prpić, Krivi Put; Mihajlo Vrban, Sv. Juraj; Jakov Borovac, Jablanac; Marijan Jurčić, Senj; Jakov Babić, Senj; Danijel Anić, Senj; Petar Devčić, Sv. Juraj; Jeronim Babić, Senj; Nikola Matijević, Jablanac; Ivan Starčević, Jablanac; Dane Krmpotić, Krivi Put; Franjo Miškulin, Sv. Juraj; Toma Milinović, Karlobag; Grga Tomljenović, Krivi Put; Pave Turina, Senj; Ivan Uzelac, Karlobag; Franjo Brkljačić, Karlobag; Josip Amić, Sv. Juraj; Nikola Hervoj, Senj; Petar Glavaš, Sv. Juraj; Ive Krmpotić, Krivi Put; Stjepan Nekić, Sv. Juraj; Mile Vukelić, Sv. Juraj. Ostale žrtve mogu se pronaći u digitalnom istraživanju, a razlog ovim iznimkama je vrlo vjerojatno razlika između digitalnog pretraživanja i direktnog istraživanja koristeći dostupne izvore iz Državnog arhiva Austrije. Postoji i mogućnost kako baš knjige liste gubitaka s navedenim žrtvama nisu još digitalizirane. Svakako treba još jednom napomenuti kako je ovaj rad samo prilog istraživanju senjskih žrtava, tj. kako je popis stradalih Senjana u Prvom svjetskom ratu puno veći od popisa objavljenog u ovom radu.

Tablica 1. Broj žrtava iz lista gubitaka Ministarstva rata po zavičajnosti¹⁴

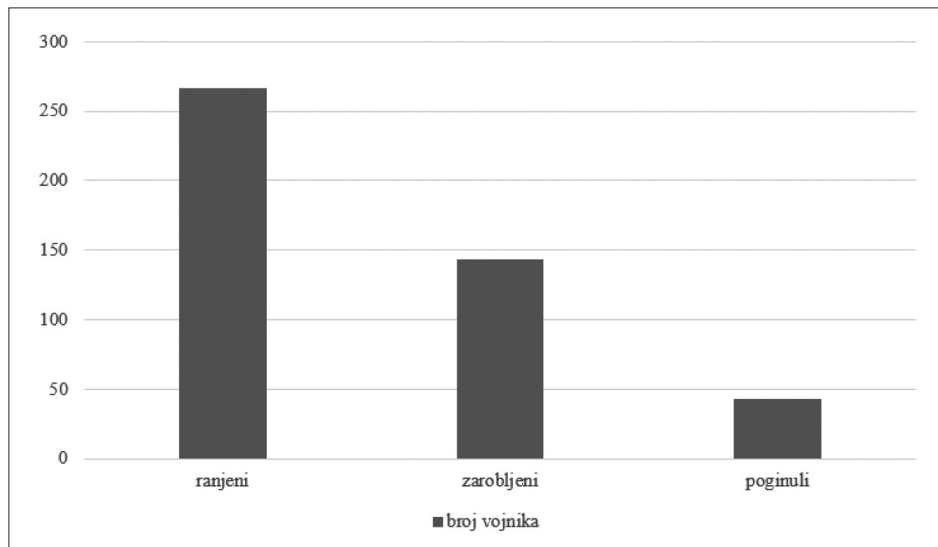
Zavičajnost	Broj stradalih
Orih	1
Biljevine	1
Svetojursko Razbojište	1
Jelenje	1
Krivi Put	73
Stinica	3
Senj	61
Jablanac	96
Sveti Juraj	70
Krasno	2
Starigrad	1
Ukupno	311

Treba naglasiti kako se ukupan broj iz Tablice 1 ne poklapa s ukupnim brojem sa Sl. 1 koja prikazuje broj ranjenih, zarobljenih i poginulih iz Senja i okolice. Neke su žrtve istovremeno ranjene i zarobljene zbog čega se broje pod ranjene i pod zarobljene.

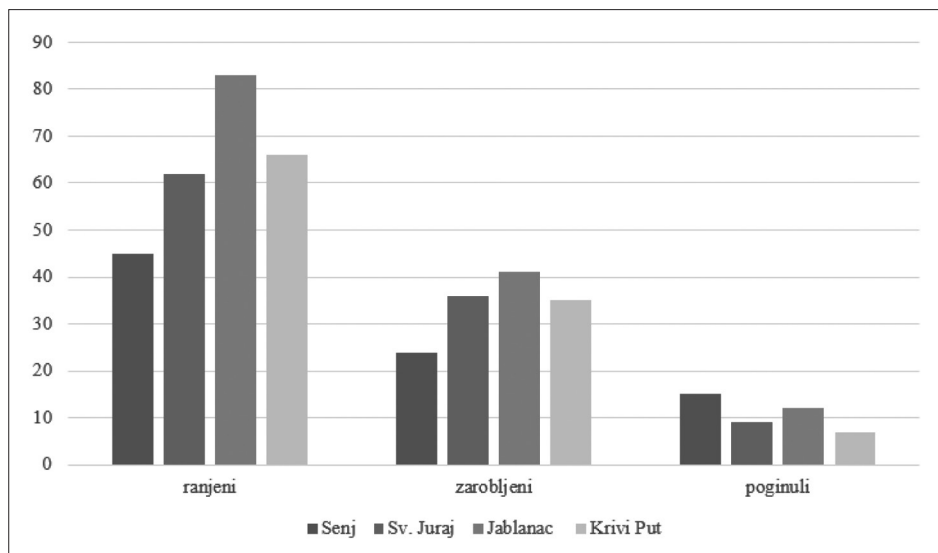
Naravno, kao u svakom ratu, najviše je bilo ranjenih i zarobljenih, a potom poginulih vojnika. Liste gubitaka ne otkrivaju puno o okolnostima ranjavanja, pada u zarobljeništvo ili pak okolnostima smrti vojnika.¹⁵ Eventualno se na popisu uz poneku osobu može pronaći informacija o mjestu ranjavanja, otpreme u bolnicu ili zarobljeništvo ili pak o mjestu pokapanja poginulog vojnika.

¹⁴ PRVI SVJETSKI RAT 1914. – 1918. – POGLED IZ ARHIVA, URL: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr/> (2022-20-5)

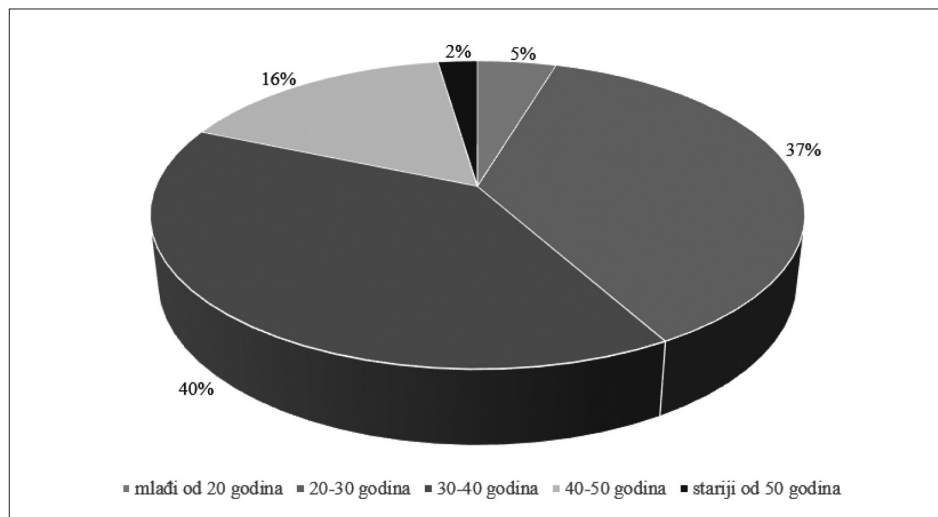
¹⁵ Svakako postoje različiti povijesni koncepti koji detaljnije opisuju navedene okolnosti u kojima su se našli mnogi vojnici u Prvom svjetskom ratu, primjerice, koncepti o *ratnoj svagdašnjici* ili o *zarobljeničkoj dilemi* u Prvom svjetskom ratu. Većina vojnika je ipak dijelila vrlo sličnu, ako ne i istu, ratnu svagdašnjicu pa nam proučavanje ego-izvora hrvatskih vojnika može također pomoći pri istraživanju različitih okolnosti u kojima su se našle i senjske žrtve tijekom Prvog svjetskog rata. Više o ratnoj svagdašnjici vidi u: R. HOLMES, 1896; J. KEEGAN, 1983; F. HAMERŠAK, 2013; T. ASHWORTH, 1980; S. BULL – A. HOOK, 2002.

Sl. 1. Broj ranjenih, zarobljenih i poginulih senjskih žrtava iz lista gubitaka Ministarstva rata u Beču (izvor: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr>, izradio: K. Rukavina)

Sl. 2. Broj ranjenih, zarobljenih i poginulih iz Senja, Sv. Jurja, Jablanca i Krivog Puta iz lista gubitaka Ministarstva rata u Beču (izvor: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr>, izradio: K. Rukavina)

Sl. 3. Dob poginulih vojnika iz lista gubitaka Ministarstva rata u Beču (izvor: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr>, izradio: K. Rukavina)

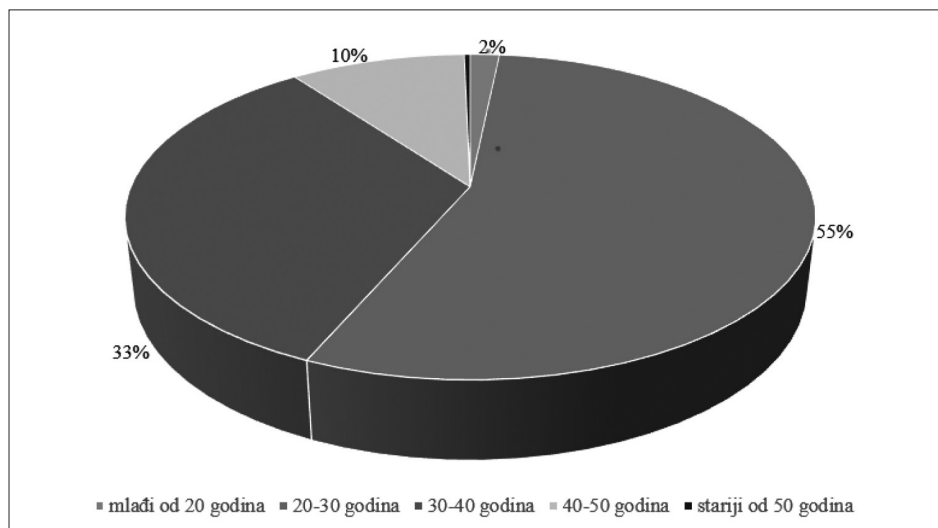
Sličan omjer ukupno ranjenih, zarobljenih i poginulih (Sl. 1) može se primijetiti i na Sl. 2 koja pokazuje ranjene, zarobljene i poginule iz Senja, Sv. Jurja, Jablanca i Krivog Puta. Svakako je zanimljivo kako je na popisu najviše poginulih iz Senja, iako je po broju ranjenih i zarobljenih na zadnjem mjestu u usporedbi s drugim većim mjestima. Ako uzmemo u obzir kako je Senj prije Prvog svjetskog rata imao nešto više od 3000 stanovnika, broj poginulih i ukupno stradalih u ratu svakako nije zanemariv.¹⁶

Posebno je zanimljivo analizirati dob poginulih vojnika. Naime, najviše je poginulih od 30 do 40 godina (40 %), zatim onih od 20 do 30 godina (37 %), a najmanje vojnika između 40 i 50 godina (16 %). Tek je nekolicina mlađih od 20 godina (5 %) i starijih od 50 godina (2 %). Prosječna dob poginulih vojnika iz popisa je 30 godina. U Prvom svjetskom ratu poginulo je oko 10 milijuna vojnika, a još uvijek nije utvrđen njihov točan broj.¹⁷ Vrlo je teško provesti istraživanje o točnom broju poginulih; većina ih je pokopana na skupnim grobištima na fronti i na obližnjim grobljima, a preminuli od posljedica ranjavanja pokopani su na grobljima u sjedištima vojnih bolnica.¹⁸ Malo vojnika pokopano je na našim grobljima; često se događalo da ranjenici koji su umrli u bolnicama nisu

¹⁶ M. KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, 2014, 357.

¹⁷ V. MIHOLEK, 2018, 143.

¹⁸ Ibid.

Sl. 4. Dob ukupno stradalih vojnika (ranjeni, zarobljeni i poginuli) iz lista gubitaka Ministarstva rata u Beču (izvor: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr>, izradio: K. Rukavina)

pokopani kod kuće jer njihovi ratom osiromašeni roditelji i supruge nisu mogli platiti prijevoz iz bolnice do groblja u rodnom mjestu.¹⁹

Ako usporedimo podatke sa Sl. 3 i Sl. 4 na kojoj je prikazana dob ukupno stradalih vojnika, tj. ranjenih, zarobljenih i poginulih, može se uočiti malo drugačija statistika. Naime, puno je više vojnika između 20 i 30 godina ukupno stradalih (55 %) nego poginulih, a broj vojnika između 30 i 40 godina je nešto manji (33 %). Samo je jedna poginula osoba starija od 50 godina zbog čega je postotak starijih od 50 godina zanemariv.

Nažalost, ova statistika i kratka analiza popisa ne govori mnogo o pojedinačnim tragedijama vojnika koji su sudjelovali u ratnom sukobu. Kurt Tucholsky, njemački novinar, satiričar i pacifist, u eseju o francuskom humoru iz 1925. (njem. *Französischer Witz*) spominje rečenicu koja se često pripisuje i sovjetskom diktatoru Staljinu, a koja u Tucholskijevom slučaju objašnjava kako je bliskost žrtve promatraču važnija od broja žrtava: "Smrt jednog čovjeka je katastrofa, ali smrt stotina tisuća ljudi – čista statistika". Svakako je ova analiza samo dio statistike, ali je većina osoba s popisa imala svoje obitelji, prijatelje i poznanike zbog čega je ranjavanje, pad u zarobljeništvu i smrt svih ljudi na popisu pojedinačna tragedija.

¹⁹ Ibid.

Senjske žrtve Prvog svjetskog rata – kultura sjećanja

Iako bi povjesničari nužno trebali što objektivnije istraživati prošlost, u prošlom stoljeću su sami sebi priznali kako je to gotovo nemoguće – bilo zato što je svaki njihov rezultat nužno ograničene epistemološke vrijednosti ili pak zato što je povjesničar-istraživač dio društva te proučava povijest iz današnjeg društvenog ograničenja i sadašnje perspektive.²⁰ Bez obzira na to što postoji nemogućnost rekonstruiranja povijesne zbilje, to nas ne sprječava da brojne povijesne događaje i zbivanja komemoriramo te da ih se javno prisjećamo.²¹ Ovdje svakako treba napomenuti kako brojna prošla zbivanja ostaju nepovratno zaboravljena, dok neka odmah dobivaju na važnosti i smatra ih se vrijednima pamćenja. Postoje i ona kojih se sjećamo tek nakon dužeg vremena šutnje ili djelomičnog zaborava i upravo u tu kategoriju možemo svrstati i povijest senjskih žrtava Prvog svjetskog rata. Naravno, kao što je nekoliko puta već spomenuto u radu, o povijesti Senja i Senjana tijekom *Velikog rata* već je napisano nekoliko znanstvenih radova. Međutim, u javnom diskursu gotovo je nepoznato što se događalo u Senju tijekom toga rata, a nažalost se gotovo nitko ne sjeti senjskih žrtava. Ako prihvatimo definiciju *sjećanja* i *pamćenja* iz rada Maje Brkljačić i Sandre Prlende može se vrlo lako prepoznati kako "sjećanje nije značajka ni vlasništvo pojedinačnog uma te da čin pamćenja nije psihički proces povezan isključivo s pojedinačnom osobom", već je "pamćenje duboko društven fenomen i pronalazimo ga u pravilima, zakonima, standardiziranim procedurama i zapisima, a sjećanje je raznovrsna i promjenjiva zbirka materijalnih artefakata i društvenih praksi".²² Stoga razloge kolektivnog zaborava senjskih žrtava i povijesti Senja tijekom Prvog svjetskog rata treba potražiti upravo u društvu i povijesti Senja od kraja *Velikog rata* do danas.

Senj je, kao i ostatak hrvatskog povijesnog prostora, imao jako burnu povijest kratkog 20. stoljeća – od ničim mjerljive katastrofe Drugog svjetskog rata pa sve do nedavnog Domovinskog rata. Diskutabilno je može li se razaranje Senja tijekom Drugog svjetskog rata uopće usporediti s bilo kojom sličnom katastrofom koju je grad pretrpio u svojoj dugoj povijesti. Čak ni učestale provale Osmanlija u ranom novom vijeku nisu razorile toliki postotak grada kao njemačka bombardiranja 7. i 8. listopada 1943. godine (u samo dva dana porušeno je gotovo 50 % grada).²³ Ako uzmemo u obzir da

²⁰ M. BRKLJAČIĆ – S. PRLENDA, 2006, 9.

²¹ Ibid.

²² Ibid., 13.

²³ M. SOBOLEVSKI, 2003, 369.

se *Veliki rat* nije vodio na hrvatskom povijesnom prostoru, već na udaljenim europskim frontama, jasno je zašto je taj rat u usporedbi s Drugim svjetskim ratom u svojevrstnom zaboravu Senjana. Čak ako usporedimo i senjske žrtve, Prvi svjetski rat ne može se usporediti s katastrofom Drugog svjetskog rata. Ne treba posebno naglašavati kako su tijekom bombardiranja Senja u prvoj polovici 40-ih godina 20. stoljeća stradavali većinom civili, a ne samo vojnici što je slučaj s *Velikom ratom*.

Međutim, svakako treba spomenuti kako su i senjski civili na vlastitoj koži osjetili *Veliki rat*. Ratna zbivanja dovela su do nestašice hrane i drugih resursa koji su nužno potrebni za svakodnevni život Senjana, a u gradu su se također organizirali dobrotvorni koncerti te prikupljanje novčanih sredstava za pomoć ratnim invalidima, udovicama i siročadi.²⁴ U Senju je organizirana i bolnica Crvenog križa gdje se brinulo o ranjenicima s europskih frontova u kojoj su Senjani mogli vidjeti i žrtve rovovskog ratovanja.²⁵ Kralj Franjo Josip I. 1914. godine odlučio je da se o ranjenicima i bolesnim vojnicima brine isključivo Crveni križ – tada se nije moglo znati da će biti toliko ranjenika s drinskog, galicijskog i talijanskog fronta.²⁶ Senjani su aktivno prikupljali pomoć za Crveni križ. Čak se razmišljalo o povećavanju kapaciteta tada male bolnice u Senju, ali grad nije imao dobrih i slobodnih javnih objekata za proširenje.²⁷ Ipak su u Senju osnovane dvije podružnice Crvenog križa – prva je ona koju su vodili predsjednik vikara senjske biskupije Josip Šindaršić i Jelka Krajac. Gradonačelnik Drago Vlahović, nezadovoljan radom prve podružnice, osniva drugu pod vodstvom dr. Ante Lončarića.²⁸ Svakako je sva ta žrtva Senjana tijekom *Velikog rata* neusporediva s katastrofom koja je zadesila Senj u Drugom svjetskom ratu. Isto tako, Prvi svjetski rat ne može se usporediti ni s Domovinskim ratom budući da se Domovinski rat vodio na hrvatskom povijesnom prostoru prije samo trideset godina s velikim hrvatskim žrtvama – on je stoga neizostavna tema hrvatske šire javnosti.

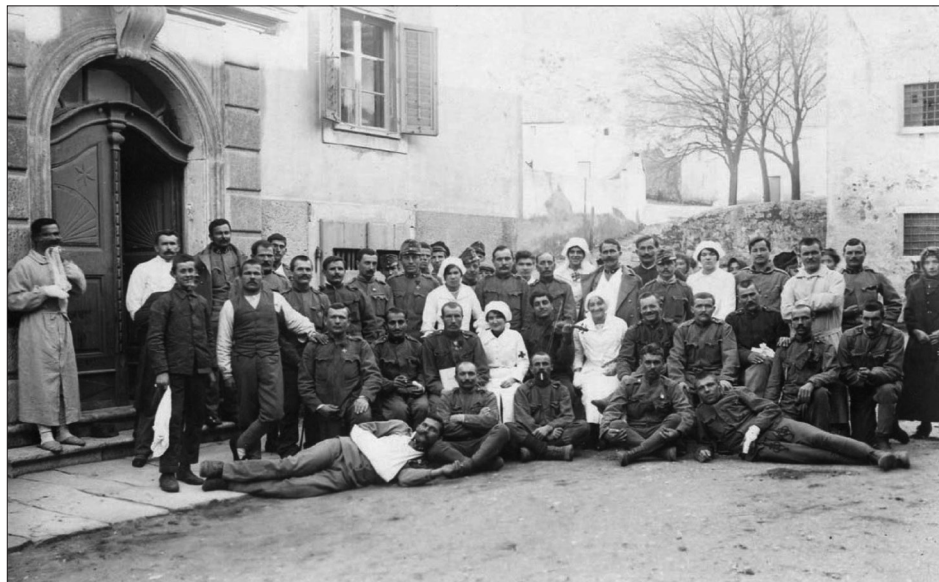
²⁴ D. IVANČIĆ *et al.*, 2009, 31.

²⁵ Crveni križ Hrvatske, pod nazivom "Hrvatsko patriotsko pripomoćno društvo", osnovan je 20. kolovoza 1878. godine zbog brige o ranjenicima i stradalima u Bosni i Hercegovini gdje je izbio ustanak protiv osmanlijske vlasti. Nakon potresa u Zagrebu 1880. godine Crveni križ počeo se uključivati i u rješavanje neratnih socijalnih problema na hrvatskom povijesnom području. Godine 1883. društvo je promijenilo ime u "Društvo Crvenog križa u zemljah Sv. Krune ugarske, kraljevine Hrvatske i Slavonije". Više o djelovanju Crvenog križa vidi u: M. KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, 2014, 349–380.

²⁶ M. KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, 2014, 353–354.

²⁷ *Ibid.*, 358.

²⁸ *Ibid.*, 361.

Sl. 5. Ranjenici i osoblje ratne bolnice Crvenog križa u Senju
(izvor: V. TOMLJANOVIĆ, 2014)

Još jedan razlog svojevrsnog javnog zaborava senjskih žrtava Prvog svjetskog rata nepostojanost je vidljivih spomenika iz toga vremena. Naime, sam grad i njegove građevine mogu poslužiti kao osnova sjećanja na određena vremena. Takvi živi spomenici prošlog vremena svaki dan podsjećaju Senjane na bogatu senjsku povijest, a za *Veliki rat* u Senju oni jednostavno ne postoje. Na Drugi svjetski rat podsjeća još uvijek nekoliko razrušenih zgrada u staroj gradskoj jezgri, a također se kao poseban spomenik može spomenuti zvonik sv. Franje pored kojeg se nalazila crkva sv. Franje, srušena tijekom njemačkog bombardiranja Senja 1943. godine.²⁹ Senj je također bio grad uskoka i vojnokrajiško središte o čemu svjedoče brojne građevine – od utvrde Nehaj, senjskog kaštela Ožegovićianum sve do dijela sačuvanih starih zidina grada.

Spomen-obilježja u Senju i okolici također imaju jako veliku važnost u kulturi sjećanja. Nažalost, za senjske žrtve Prvog svjetskog rata ne postoji

²⁹ Crkva sv. Franje sagrađena je u istom vremenu kao i utvrda Nehaj – dakle između 1553. i 1558. godine – a ona je krajem 16. i tijekom 17. stoljeća postala mauzolej senjskih uskoka i uglednih građana te je svojom arhitekturom prostorno bila oblikovana u duhu tradicije franjevačkih crkava. Više o crkvi i samostanu sv. Franje u Senju vidi u: D. DEMONJA, 1998, 23–33; J. FRANČIŠKOVIĆ, 1931, 411–423; M. VILIČIĆ, 1991, 277–300; A. GLAVIČIĆ, 1997, 227–229.

nikakav poseban spomenik. Tijekom Domovinskog rata uobičajeno je bilo na grobljima diljem Hrvatske postavljati spomen-križeve palim Hrvatima. Tako je i u senjskom groblju podignut veliki kameni križ te su postavljene tri mramorne ploče na kojima je uklesano "Hrvatskim vojnicima i žrtvama palim za domovinu 1914-1918 1941-1945" (lijevo); "Blago onima koji stanuju kod tebe Gospodine" (na sredini) i "U spomen palim hrvatskim braniteljima Domovinskog rata" (desno).³⁰ To je prije svega jedan od spomenika za sve branitelje Hrvatske, ali prvenstveno za hrvatske branitelje Domovinskog rata.

Nažalost, ne postoje druga obilježja senjskih žrtava Prvog svjetskog rata u gradu i njegovoj okolici koja bi komemorirala žrtve rata i sve one koji su se žrtvovali. Svakako se ne može reći kako se na senjske žrtve *Velikog rata* u potpunosti zaboravilo jer je njima posvećeno nekoliko znanstvenih radova, ali se može reći kako se u široj javnosti za njih gotovo ni ne zna.

Zaključak

Prvi svjetski rat možemo svrstati u jedan od najtraumatičnijih događaja u povijesti općenito. Iako se rat nije vodio na hrvatskom povijesnom području, manje lokalne sredine su svakako osjetile njegove posljedice. U Senju i okolici tijekom *Velikog rata* dolazilo je do nestašica hrane, organiziranih dobrotvornih akcija za prikupljanje sredstava za pomoć senjskim ratnim invalidima, udovicama i siročadi, a također je organizirana i bolnica Crvenog križa. Senj je podnio i veliku žrtvu u ljudstvu, a u ovom radu objavljen je tek jedan dio stradalih iz Senja i njegove okolice uz pomoć digitalnog pretraživanja lista gubitaka Ministarstva rata u Beču zbog čega je ovaj rad tek jedan prilog istraživanju ove teme.

Senjske žrtve *Velikog rata* su, nažalost, u senjskoj široj javnosti zaboravljene, a u hrvatskoj historiografiji postoji tek nekoliko radova o navedenoj temi. Bez obzira je li taj rat zaboravljen zbog neusporedivih katastrofa Drugog svjetskog rata, nedavnog Domovinskog rata ili zbog nepostojanja vidljivih spomenika iz tog razdoblja, Senjani su se u *Velikom ratu* borili, izdržavali tešku ratnu svagdašnjicu i stradavali po europskim frontama, daleko od svog rodnog kraja. Svaka osoba na popisu imala je vlastitu obitelj koja ih je čekala, a dočekale su tek obavijest o pogibiji i mjestu ukopa svojih najmilijih. Do mnogih, pak, obitelji nije došao glas o njihovoj sudbini. Njegovanje kulture sjećanja i pamćenja senjskih žrtava Prvog svjetskog rata prvenstveno je zadaća Grada Senja, Senjana i hrvatske historiografije. Ako lokalnoj sredini nije stalo do vlastite povijesti, ne može se očekivati da će bilo tko drugi preuzeti tu zadaću.

³⁰ A. GLAVIČIĆ, 1996, 369.

PRILOZI

Prilog 1. *Popis senjskih žrtava iz lista gubitaka Ministarstva rata u Beču*

Prezime, Ime	Postrojba	Zavičaj	Godina rođenja	Vrsta gubitka	Datum gubitka	Ostale informacije
Amić, Franz	Infanterist ³¹ , 26. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Sv. Juraj	1878.	poginuo	31. prosinca 1914.	-
Anić, Anton	Infanterist, 70. pukovnija Petrovaradin, 1. kompanija	Senj	1871.	poginuo	6. ožujka 1918.	-
Anić, Blaž	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Sv. Juraj	1893.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Žitkovac, Srbija
Anić, Dane	Gefreiter ³² , 79. pukovnija Otočac, 16. kompanija	Sv. Juraj	1893.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Anić, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 16. kompanija	Sv. Juraj	1893.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Anić, Johann	Gefreiter, 79. pukovnija Otočac, 7. kompanija	Sv. Juraj	1893.	poginuo	3. rujna 1915.	-
Anić, Luka	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Krasno	1892.	ranjen	4. travnja 1917.	-
Anić, Mijo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Sv. Juraj	1890.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Anić, Tomo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Sv. Juraj	1895.	ranjen	23. studenog 1916.	-
Asić, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1894.	ranjen	28. ožujka 1914.	-
Azić, Mate	Ersatzreservist ³³ , 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1885.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Rownoje, Rußland
Ažić, Mato	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1895.	ranjen	9. lipnja 1916.	-

³¹ Njem. *Infanterist*, hrv. pješak/pješadija.³² Njem. *Gefreiter*, hrv. kaplar.³³ Njem. *Ersatzreservist*, hrv. pričuva ili ročnik koji nije odslužio osnovnu vojnu službu.

Babić, Anton	Sappeur ³⁴ , 13. inženjerski bataljon, 5. kompanija	Jablanac	1894.	poginuo	5. studenog 1915.	-
Babić, August	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 16. kompanija	Jablanac	1897.	ranjen	11. travnja 1917.	-
Babić, Gjuro	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, Stabsabteilung	Senj	1889.	ranjen	7. lipanj 1916.	-
Babić, Josef	Matrose ³⁵ , 1. Kl, Kriegsmarine, SMS "Körös"	Starigrad	1894.	ranjen	23. prosinca 1914.	-
Babić, Josip	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 5. kompanija	Sv. Juraj	1896.	ranjen	5. svibnja 1917.	-
Babić, Lovro	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 12. kompanija	Sv. Juraj	1882.	ranjen, zarobljen	19. ožujka 1915.	prijavljeno da je ranjenik u vojnoj bolnici u Nišu, Srbija
Babić, Marko	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1875.	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Rußland
Babić, Pavao	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1874.	ranjen, zarobljen	20. srpnja 1915.	Niš, Srbija
Babić, Pavle	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Sv. Juraj	1882.	ranjen, zarobljen	8. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Babić, Petar	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1886.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Babić, Petar	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Vranja, Srbija
Babić, Stefan	Tambour ³⁶ , 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Sv. Juraj	1884.	ranjen, zarobljen	13. srpnja 1915.	Niš, Srbija
Babić, Vale	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1884.	ranjen	28. ožujka 1914.	-

³⁴ Njem. *Sappeur*, hrv. vojni inženjer.

³⁵ Njem. *Matrose*, hrv. mornar.

³⁶ Njem. *Tambour*, hrv. bubnjar.

Babić, Vicko	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 16. kompanija	Sv. Juraj	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Balen, Josip	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Balen, Martin	Trainsoldat ³⁷ , 13. inženjerski bataljon	Jablanac	1898.	ranjen	23. studenog 1916.	-
Balen, Paul	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Stinica	1892.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Krasny Kut, Rußland
Balen, Petar	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Stinica	1893.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Rußland
Balen, Petar	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 18. kompanija	Jablanac	1898.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Barbiani, Zvonimir	Reserve (Leutnant ³⁸), 79. pukovnija Otočac	Senj	1888.	ranjen, zarobljen	7. ožujka 1918.	Mzensk, Rußland
Baričević, Ivan	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen	23. ožujka 1916.	-
Baričević, Jure	Reserve (Infanterist), 26. karlovačka pukovnija, 8. kompanija	Jablanac	1885.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Bašić, Vinko	Gefreiter, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Senj	1892.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Benić, Joso Josef	Hilfsarbeiter ³⁹ , 3. Kl.	Senj	1899.	poginuo	19. srpnja 1917.	-
Benić, Vilko	Reserve (Kadett ⁴⁰), 3. pješačka divizija, 17. kompanija	Senj	-	ranjen	12. listopada 1915.	-
Benzia, Julius Leo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 18. kompanija	Senj	1886.	ranjen	27. travnja 1916.	-

³⁷ Njem. *Trainsoldat*, hrv. inženjer-konjanik koji osigurava logistiku na terenu i brine se da transportne rute ostanu neprekinute.

³⁸ Njem. *Leutnant*, hrv. poručnik.

³⁹ Njem. *Hilfsarbeiter*, hrv. pomoćni radnik.

⁴⁰ Njem. *Kadett*, hrv. kadet.

Benzija, Miroslaus	Reserve (Fähnrich ⁴¹), 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Jablanac	1880.	ranjen	28. rujna 1915.	-
Bevančić, Mile	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Bevandić, Ivan	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 7. kompanija	Jablanac	1896.	ranjen	21. studenog 1917.	-
Bevandić, Ivo	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Jablanac	1897.	ranjen	4. travnja 1917.	-
Bevandić, Mile	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1883.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Bilen, Grga	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1875.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	-
Bilen, Joso	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1874.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	-
Bilen, Mile	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 8. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Ružland
Bilen, Nikola	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Astrachan, Ružland
Bilen, Petar	Reserve (Infanterist), 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Jablanac	1881.	poginuo	18-25. studenog 1914.	-
Biondić, Ivan	Infanterist, 16. bjelovarska pukovnija, 14. kompanija	Sv. Juraj	1891.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Ružland
Bistrović, Jakob	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Senj	1894.	ranjen	29. kolovoza 1915.	-
Bralić, Martin	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Bralić, Martin	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	-

⁴¹ Njem. *Fähnrich*, hrv. zastavnik.

Bralić, Mihael	Reserve (Gefreiter), 79. pukovnija Otočac, 5. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Shilowski, Rußland
Bralić, Paul	Infanterist, 16. bjelovarska pukovnija, 14. kompanija	Jablanac	1886.	poginuo	15. rujna 1915.	-
Bronzini, Ivan	Reserve (Zugsführer ⁴²), 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Senj	1884.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Burić, Josip	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosina 1915.	Rußland
Burić, Mate	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Krivi Put	1889.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Butković, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Krivi Put	1893.	poginuo	9. prosina 1914.	-
Butković, Mile	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Krivi Put	1884.	ranjen	23. ožujka 1916.	-
Butorac, Franjo	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 12. kompanija	Sv. Juraj	1891.	ranjen	22. travnja 1915.	-
Butorac, Marko	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1886.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Čop, Emil	Zugsführer, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Senj	1892.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Čuljat, Stjepan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen, zarobljen	15. prosina 1915.	Velika Plana, Srbija
Čuljat, Toma	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Čuljat, Tomo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Dantović, Joso	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1878.	ranjen, zarobljen	20. srpnja 1915.	Niš, Srbija

⁴² Njem. *Zugsführer*, hrv. vlakovođa.

Devčić, Ambroz	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1879.	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Rußland
Devčić, Ivan	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Sv. Juraj	1881.	ranjen, zarobljen	31. kolovoza 1915.	Niš, Srbija
Devčić, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1892.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Rußland
Devčić, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1894.	poginuo	24. travnja 1917.	nije pravno dokazano
Devčić, Josef	Gefreiter, 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Devčić, Josip	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1884.	ranjen, zarobljen	5. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Devčić, Marko	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 7. kompanija	Sv. Juraj	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Devčić, Martin	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Devčić, Mato	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 8. kompanija	Sv. Juraj	1897.	ranjen	11. travnja 1917.	-
Devčić, Nikola	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Sv. Juraj	1879.	ranjen	22. travnja 1915.	-
Devčić, Nikola	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1879.	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Asinara, Italija
Devčić, Vid	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 8. kompanija	Sv. Juraj	1889.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Dobriła, Thomas	Leutnant, Feldjägerbataillon Nr. 6, 2. kompanija	Senj	1895.	ranjen	2. travnja 1915.	-
Domines, Anton	Korporal ⁴³ , 96. karlovačka pukovnija, 14. kompanija	Senj	1896.	ranjen	9. kolovoza 1917.	-
Dragičević, Andrija	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Jablanac	1890.	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Perm, Rußland

⁴³ Njem. *Korporal*, hrv. kaplar.

Dragičević, Anton	Sappeur, 13. inženjerski bataljon, 3. kompanija	Jablanac	1897.	ranjen	9. rujna 1916.	-
Dragičević, Johann	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Dragičević, Jure	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Jablanac	1893.	poginuo	25. studenog 1914.	-
Dragičević, Marko	Trainsoldat, 13. inženjerski bataljon	Senj	1867.	poginuo	8. veljače 1918.	-
Dragičević, Pave	Korporal, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Jablanac	1897.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Astrachan, Rußland
Drajević, Božo	Reserve (Gefreiter), 79. pukovnija Otočac, 15. kompanija	Senj	1889.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Drujević, Božo	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Senj	1889.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Dundović Dragomir, Anton	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Senj	1893.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Pirot, Srbija
Dundović, Dujo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen	29. travnja 1916.	-
Dundović, Josip	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 5. kompanija	Jablanac	1878.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	-
Dundović, Joso	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1890.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Dundović, Mijo	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 7. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen	27. listopada 1917.	-
Dundović, Nikola	Infanterist, 27. sisačka pukovnija	Jablanac	1897.	poginuo	4. lipnja 1917.	-
Dundović, Nikolaus	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Jablanac	1881.	ranjen, zarobljen	6. veljače 1915.	prebačen u vojnu bolnicu Vranje, Srbija
Filipović, Ivan Milan	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Krivi Put	-	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Rußland

Filipović, Mile	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Krivi Put	1889.	ranjen	6. veljače 1915.	-
Glavačić, Josip	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 5. kompanija	Senj	1891.	poginuo	26. studenog 1914.	-
Glavaš, Gaspar	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Sv. Juraj	1891.	ranjen, zarobljen	6. veljače 1915.	Niš, Srbija
Glavaš, Šime	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Sv. Juraj	1895.	ranjen, zarobljen, poginuo	29. ožujka 1917.	ranjen, pao u rusko zarobljeništvo gdje je poginuo u vojnoj bolnici, ali nije pravno dokazano
Glavaš, Tomo	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Krasno	1876.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Glavičić, Ferencz	Leutnant, 26. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Senj	1885.	ranjen, zarobljen	12. svibnja 1916.	-
Glavičić, Ferencz	Leutnant, 26. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Senj	1885.	ranjen, zarobljen	6. studenog 1915.	Niš, Srbija
Glavičić, Petar	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Senj	1891.	ranjen, zarobljen	31. kolovoza 1915.	Niš, Srbija
Glavičić, Stefan	Reserve (Infanterist), 96. karlovačka pukovnija	Senj	1886.	ranjen, zarobljen	15. veljače 1915.	Niš, Srbija
Glavičić, Stepan	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija	Senj	1886.	poginuo	7. ožujka 1916.	-
Glavičić, Stjepan	-	Senj	-	ranjen, zarobljen	7. ožujka 1915.	vojna bolnica u Nišu, Srbija
Glavičić, Stjepan	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija	Senj	1886.	poginuo	7. ožujka 1916.	-
Grzeta, Ivan	Gefreiter, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1873.	ranjen	28. travnja 1917.	-
Gržanić, Stjepan	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Senj	1886.	poginuo	6. ožujka 1915.	-
Gržin, Jakov	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 8. kompanija	Senj	1876.	poginuo	1. siječnja 1916.	-

Herzig, Otto	Oberleutnant ⁴⁴ , 6. domobranska poljska topnička pukovnija, 8. kompanija	Senj	1884.	ranjen	24. kolovoza 1915.	-
Jerković, Ivan	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 15. kompanija	Jablanac	1888.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Niš, Srbija
Jerković, Marko	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Jablanac	1889.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Jerković, Nikola	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 12. kompanija	Jablanac	1887.	ranjen, zarobljen	12. svibnja 1916.	Pensa, Rußland
Jovanović, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 9. kompanija	Jablanac	1895.	poginuo	4. listopada 1916.	-
Jurčić, Josip	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Senj	1890.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Katanić, Mirko	Sappeur, 13. inženjerski bataljon, 1. kompanija	Senj	1891.	ranjen, zarobljen	31. svibnja 1916.	-
Klić, Mate	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 13. kompanija	Jelenje	1880.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Kneipp, Richard	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Senj	1891.	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Zarizyn, Rußland
Knifić, Stjepan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 8. kompanija	Senj	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Knilič, Johann	Ersatzreservist, 79. kompanija Otočac, 10. kompanija	Senj	1880.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Kompolić, Mijo	Jäger ⁴⁵ , 31. lovački bataljon, 1. kompanija	Krivi Put	1895.	ranjen	19. kolovoza 1916.	-
Krajač, Delimir	Reserve (Korporal), 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Senj	1886.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija

⁴⁴ Njem. *Oberleutnant*, hrv. nadporučnik.

⁴⁵ Njem. *Jäger*, hrv. lovac – izviđači, strijelci ili snajperi.

Krmpotić, Joso	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 16. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Krmpotić, Franc	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Krivi Put	1892.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Krmpotić, Franjo	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1883.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Krmpotić, Franjo	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Jablanac	1882.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Krmpotić, Ivan	Infanterist, 28. osječka pukovnija, 1. kompanija	Krivi Put	1875.	ranjen	20. srpnja 1915.	-
Krmpotić, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1887.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Astrachan, Rußland
Krmpotić, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1888.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Rußland
Krmpotić, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1895.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Rußland
Krmpotić, Luka	Infanterist, 16. bjelovarska pukovnija	Senj	1872.	poginuo	11. listopada 1917.	-
Krmpotić, Marko	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1885.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Krmpotić, Mile	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1883.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Legac, Marko	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 7. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Prokuplje, Srbija
Lenac, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 8. kompanija	Senj	1877.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	-
Lenacz, Radoslaw	Infanterist, pukovnija Daniel von Salis-Soglio, 2. kompanija	Senj	1878.	poginuo	29. kolovoza – 9. rujna 1915.	-

Lenáer, Johann	Infanterist, pukovnija Daniel von Salis-Soglio, 2. kompanija	Senj	1878.	poginuo	27. – 28. kolovoza 1915.	-
Lučić. Dane	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Jablanac	1883.	zarobljen	6. veljače 1915.	Niš, Srbija
Lukanović, Franz	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac	Jablanac	1881.	poginuo	16. lipnja 1916.	-
Mandekić, Josip	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Mandekić, Joso	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 15. kompanija	Jablanac	1885.	poginuo	6. prosinca 1915.	-
Marinac, Ivan	Gefreiter, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Jablanac	1893.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Ružland
Marković, Božo	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Sv. Juraj	1887.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Marković, Martin	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1884.	poginuo	17. listopada 1915.	-
Matičić, Frane	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1892.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Matijević, Blaž	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 10. kompanija	Jablanac	1888.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Matijević, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1878.	ranjen, zarobljen	20. srpnja 1915.	Niš, Srbija
Matijević, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1874.	ranjen, zarobljen	20. srpnja 1915.	Niš, Srbija
Matijević, Jovan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 6. kompanija	Jablanac	1874.	ranjen	22. travnja 1915.	-
Matijević, Luka	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1885.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Matijević, Martin	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 13. kompanija	Jablanac	1887.	poginuo	1. kolovoza 1915.	-

Matijević, Mate	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Matijević, Mate	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Jablanac	1895.	poginuo	7. siječnja 1917.	-
Matijević, Roman	Reserve (Infanterist), 26. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Jablanac	1881.	ranjen	22. travnja 1915.	-
Matijević, Viktor	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 13. kompanija	Jablanac	1886.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Mikulin, Stjepan	Infanterist, 78. osječka pukovnija, 8. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	3. kolovoza 1915.	-
Miškuljin Mile, Adam	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1877.	ranjen, zarobljen	20. srpnja 1915.	Niš, Srbija
Miškuljin, Fabo	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Jablanac	1881.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Prokuplje, Srbija
Miškuljin, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 6. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Miškuljin, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Stinica	1894.	ranjen, zarobljen	3. listopada 1916.	Ružland
Miškuljin, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Jablanac	1893.	ranjen	31. srpnja 1917.	-
Miškuljin, Luka	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Jablanac	1889.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Miškuljin, Mato	-	Jablanac	1874.	poginuo	21. rujana 1914.	pokopan kod Raden- kovice
Miškuljin, Mijo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosina 1915.	Ružland
Miškuljin, Mijo	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1914.	-
Miškuljin, Vinko	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Svetojursko Razbojište	1892.	ranjen, zarobljen	22. prosina 1915.	Pensa, Ružland
Mladineo, Georg	Reserve (Kadett), 79. pukovnija Otočac	Senj	1894.	ranjen, zarobljen	28. ožujka 1918.	Arsamas, Ružland

Modrić, Anton	Jäger, FeldjägerbataillonNr. 15, 3. kompanija	Senj	1896.	ranjen	15. rujna 1915.	-
Modrić, Jure	Oberpioner ⁴⁶ , 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1876.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	-
Modrić, Luka	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosina 1915.	Nikola- jewsk, Rußland
Modrić, Martin	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 16. kompanija	Senj	1887.	ranjen	17. ožujka 1916.	-
Modrić, Stipan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Pereslawl, Rußland
Mrsić, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Jablanac	1893.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Mršić, Dane	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Senj	1888.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Mršić, Roko	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 8. kompanija	Jablanac	1886.	ranjen	29. travnja 1916.	-
Mudrovčić, Boža	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 15. kompanija	Senj	1887.	ranjen, zarobljen	10. rujna 1918.	-
Nekić, Dujo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Sv. Juraj	1882.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Nekić, Grga	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Sv. Juraj	1878.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Rußland
Nekić, Josip	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1874.	ranjen, zarobljen	3. listopada 1916.	Rußland
Nekić, Josip	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 14. kompanija	Sv. Juraj	1876.	ranjen	5. svibnja 1917.	-
Nekić, Nikola	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 9. kompanija	Sv. Ivan	-	ranjen	13. siječnja 1915.	-
Nell, Stefan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Senj	1891.	ranjen, zarobljen	22. prosina 1915.	Rußland

⁴⁶ Njem. *Oberpionier*, hrv. glavni pionir.

Paden, Andelo	Korporal, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Senj	1887.	ranjen, zarobljen	17. kolovoza 1915.	Niš, Srbija
Paden, Mile	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija	Senj	1896.	ranjen	26. srpnja 1917.	-
Papić, Josip	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Senj	1890.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Krasny Kut, Rußland
Pavelić, Ćiril	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Krivi Put	1889	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Pavelić, Johann	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen, zarobljen	13. srpnja 1915.	Veles, Srbija
Pavelić, Josip	Infanterist, 28. osječka pukovnija, 6. kompanija	Krivi Put	1876.	ranjen	20. srpnja 1915.	-
Pavelić, Joso	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Pavelić, Nikolaus	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Krivi Put	1888.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1915.	ranjenik u vojnoj bolnici Palanka, Srbija, ranjen u leda
Pavelić, Nikolaus	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Krivi Put	1888.	ranjen, zarobljen	13. srpnja 1915.	vojna bolnica Kragujevac, Planka, Srbija
Pavelić, Paul	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 7. kompanija	Krivi Put	1886.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Pavlačić, Josip	Reserve (Gefreiter), 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Senj	1887.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Pavlačić, Josip	Gefreiter, 26. karlovačka pukovnija	Senj	1887.	ranjen, zarobljen	30. kolovoza 1918.	-
Perpić, Mariano	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Krivi Put	1898.	ranjen	31. srpnja 1917.	-

Polić, Juraj	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Senj	1897.	ranjen	28. travnja 1917.	-
Prpić, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Krivi Put	1886.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Niš, Srbija
Prpić, Gregor	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Krivi Put	1889.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	RuĚland
Prpić, Ilija	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Krivi Put	1890.	ranjen, zarobljen	29. oćujka 1917.	RuĚland
Prpić, Ivan	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Krivi Put	1883.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Niš, Srbija
Prpić, Joso	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Krivi Put	1888.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Prpić, Jozo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Krivi Put	1892.	poginuo	8. prosinca 1914.	-
Prpić, Jozo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Krivi Put	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	RuĚland
Prpić, Marin	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1896.	ranjen	4. travnja 1917.	-
Prpić, Marko	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Krivi Put	1886.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Prpić, Marko	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Krivi Put	1886.	ranjen	6. travnja 1915.	-
Prpić, Mate	Reserve (Korporal), 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Krivi Put	1884.	ranjen	29. oćujka 1914.	-
Prpić, Michael	Jäger, 31. lovački bataljon, 1. kompanija	Krivi Put	1892.	ranjen	18. lipnja 1915.	-
Prpić, Mihovil	Gefreiter, 79. pukovnija Otočac, 10. kompanija	Krivi Put	1891.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Niš, Srbija
Prpić, Mihovil	Gefreiter, 79. pukovnija Otočac, 10. kompanija	Krivi Put	1891.	ranjen	28. oćujka 1916.	-
Prpić, Milan	Infanterist, 53. zagrebačka pukovnija, 12. kompanija	Krivi Put	1895.	ranjen	1. travnja 1914.	-

Prpić, Mile	Reserve (Infanterist), 26. karlovačka pukovnija, 10. kompanija	Krivi Put	1885.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Prpić, Petar	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Richer, Jakob	-	Senj	-	ranjen, zarobljen	26. rujna 1915.	vojna bolnica u Nišu, Srbija
Rivosechi, Franz	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Senj	1882.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Pirot, Srbija
Rogić, Ivan	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1889.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Rogić, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 5. kompanija	Sv. Juraj	1876.	ranjen, zarobljen	8. lipnja 1915.	Leskovac, Srbija
Rogić, Josef	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 8. kompanija	Sv. Juraj	1885.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1915.	Niš, Srbija
Rogić, Marijan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Senj	1894.	ranjen, zarobljen	3. listopada 1916.	Shilowski, Rußland
Rogić, Marko	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Biljevine	1894.	ranjen, zarobljen	3. listopada 1916.	Rußland
Rogić, Martin	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Sv. Juraj	1886.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Rogić, Martin	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Sv. Juraj	1886.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Niš, Srbija
Rogić, Poldi	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Senj	1898.	poginuo	27. svibnja 1917.	-
Rončević, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Sv. Juraj	1887.	ranjen, zarobljen	22. prosina 1915.	Pensa, Rußland
Rončević, Vinko	Gefreiter, 96. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Senj	1896.	ranjen	22. prosina 1917.	-

Rukavina, Leopold	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 7. kompanija	Sv. Juraj	1892.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Krasny Kut, Rußland
Rukavina, Marko	Infanterist, 96. karlovačka pukovnija, 7. kompanija	Sv. Juraj	1874.	poginuo	1-17. rujna 1916.	-
Rukavina, Martin	Gefreiter, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Sv. Juraj	1892.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Rukavina, Tomo	Gefreiter, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1877.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Rußland
Samaržija, Georg	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Sv. Juraj	1892.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Samaržija, Grga	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1880.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	-
Samaržija, Joso	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Sv. Juraj	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Rußland
Samaržija, Tomo	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1890.	poginuo	12. rujna 1916.	-
Smokrović, Ilija	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Jablanac	1888.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Starčević, Ante	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 10. kompanija	Jablanac	1893.	ranjen	11. travnja 1917.	-
Starčević, Martin	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1888.	poginuo	6. svibnja 1915.	-
Starčević, Stefan	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Jablanac	1886.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Stipančić, Ninko	Reserve (Fähnrich)	Senj	1889.	poginuo	8. studenog 1914.	-
Sturčević, Pavao	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Jablanac	1883.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Kursk, Rußland
Šegota, Ivan	Gefreiter, 26. karlovačka pukovnija	Jablanac	1876.	ranjen, zarobljen	20. srpnja 1915.	-
Šegota, Luka	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 15. kompanija	Jablanac	1892.	ranjen	27. ožujka 1915.	-

Šegota, Mijo	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Jablanac	1893.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Žitkovac, Srbija
Šegota, Nikola	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Pensa, Rußland
Šegota, Nikola	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 9. kompanija	Jablanac	1889.	ranjen	28. ožujka 1916.	-
Šegota, Roko	Korporal, 26. karlovačka pukovnija, 7. kompanija	Jablanac	1880.	ranjen	11. travnja 1917.	-
Šimunić, Petar	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Sv. Juraj	1889.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Pensa, Rußland
Šimunović, Franjo	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Sv. Juraj	1880.	ranjen, zarobljen	30. rujna 1915.	Prokuplje, Srbija
Šimunović, Jakov	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1889.	poginuo	16. svibnja 1916.	-
Šimunović, Mile	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Sv. Juraj	1883.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Šojat, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Šojat, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Krivi Put	1893.	ranjen	31. srpnja 1917.	-
Šojat, Mato	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1876.	ranjen, zarobljen	22. travnja 1915.	-
Šojat, Mile	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Krivi Put	1886.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Šojat, Paul	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Krivi Put	1888.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Pirot, Srbija
Šolić, Mihael	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Krivi Put	1891.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Šolić, Mile	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Krivi Put	1891.	ranjen	29. ožujka 1915.	-

Šolić, Stipe	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 10. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen	29. ožujka 1915.	-
Špalj, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1886.	poginuo	25. svibnja 1915.	-
Špalj, Franjo	Infanterist, 28. osječka pukovnija, 2. kompanija	Krivi Put	1878.	ranjen, zarobljen	29. srpnja 1915.	-
Špalj, Juraj	Reserve (Infanterist), 26. karlovačka pukovnija, 13. kompanija	Krivi Put	1885.	poginuo	17. veljače 1915.	-
Tičak, Martin	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Jablanac	1885.	ranjen, zarobljen	29. travnja 1916.	-
Tomljanović, Georgio	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Krivi Put	1896.	ranjen	23. studenog 1916.	-
Tomljanović, Gregor	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Senj	1879.	ranjen, zarobljen	28. rujna 1915.	Pensa, Rußland
Tomljanović, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen, zarobljen	18. svibnja 1915.	Niš, Srbija
Tomljanović, Ivan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Krivi Put	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Tomljanović, Jakob	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Krivi Put	1888.	ranjen	27. ožujka 1915.	-
Tomljanović, Juraj	Infanterist, 28. osječka pukovnija, 1. kompanija	Krivi Put	1878.	ranjen	20. srpnja 1915.	-
Tomljanović, Jure	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 12. kompanija	Krivi Put	1890.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Tomljanović, Marko	Infanterist	Krivi Put	1874.	ranjen	20. srpnja 1915.	-
Tomljanović, Marko	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Krivi Put	1881.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Rußland
Tomljanović, Marko	Korporal	Krivi Put	1882.	ranjen, zarobljen	8. veljače 1916.	-

Tomljanović, Marko	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1879.	ranjen, zarobljen	23. studenog 1916.	Asinara, Italija
Tomljanović, Matija	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Krivi Put	1881.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Ružland
Tomljanović, Mato	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Krivi Put	1896.	ranjen	7. lipnja 1916.	-
Tomljanović, Mato	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Krivi Put	1875.	ranjen, zarobljen	19. kolovoza 1916.	Ružland
Tomljanović, Mihovil	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 13. kompanija	Krivi Put	1893.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Tomljanović, Mile	Korporal, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1877.	poginuo	1-31. prosinca 1914.	-
Tomljanović, Mile	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Krivi Put	1885.	ranjen, zarobljen	13. srpnja 1915.	vojna bolnica Svilajnac, Srbija
Tomljanović, Petar	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 7. kompanija	Krivi Put	1889.	poginuo	2. prosinca 1914.	-
Tomljanović, Stipe	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 11. kompanija	Krivi Put	1887.	ranjen	28. ožujka 1914.	-
Tomljanović, Stjepan	-	Krivi Put	1891.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Tomljanović, Vinko	Korporal, 96. karlovačka pukovnija	Senj	1896.	zarobljen	15. travnja 1918.	-
Turina, Božo	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 3. kompanija	Sv. Juraj	1888.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Turina-Lončarević, Gjuro	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Sv. Juraj	1884.	ranjen	27. travnja 1916.	-
Ukota, Albert	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 14. kompanija	Senj	1886.	ranjen	29. travnja 1916.	-
Ukota, Albert	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac	Senj	1886.	ranjen	31. srpnja 1917.	-

Veljačić, Franjo	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1878.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija
Vrban, Gavre	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 4. kompanija	Sv. Juraj	1894.	ranjen, zarobljen	22. prosinca 1915.	Rußland
Vrban, Gavre	Infanterist, 79. pukovnija Otočac	Sv. Juraj	1891.	ranjen, zarobljen	29. ožujka 1917.	Rußland
Vrban, Tomo	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Orih	1893.	ranjen, zarobljen	3. listopada 1916.	Zarizyn, Rußland
Vukelić, Adam	Reserve (Infanterist), 79. pukovnija Otočac, 16. kompanija	Sv. Juraj	1885.	poginuo	22. rujna 1914.	-
Vukelić, Anton	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 1. kompanija	Sv. Juraj	1891.	ranjen, zarobljen	13. srpnja 1915.	Niš, Srbija
Vukelić, Božo	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Sv. Juraj	1875.	ranjen	11. travnja 1917.	-
Vukelić, Ivan	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 4. kompanija	Krivi Put	1884.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Rußland
Vukelić, Ivan	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija	Sv. Juraj	1887.	ranjen, zarobljen	26. veljače 1916.	Tschambar, Rußland
Vukelić, Jakob	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 13. kompanija	Sv. Juraj	1890.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Vukelić, Mate	Reserve (Korporal), 26. karlovačka pukovnija, 2. kompanija	Krivi Put	1884.	poginuo	8. studenog 1914.	-
Vukelić, Toma	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 3. kompanija	Krivi Put	1891.	ranjen, zarobljen	15. prosinca 1915.	Rußland
Vukušić, Duje	Matrose 2. Kl. KMar., SMS. "Zenta"	Jablanac	1894.	ranjen, zarobljen	27. listopada 1914.	-
Vukušić, Duje	Matrose 2. Kl. KMar., SMS. "Zenta"	Jablanac	1891.	ranjen, zarobljen	15. veljače 1915.	Cetinje
Vukušić, Ivan	Ersatzreservist, 26. karlovačka pukovnija, 7. kompanija	Jablanac	1876.	ranjen, zarobljen	30. lipnja 1915.	Niš, Srbija

Vukušić, Jakov	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 7. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Vukušić, Mile	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	28. ožujka 1914.	-
Vukušić, Petar	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Jablanac	1891.	ranjen	28. ožujka 1914.	-
Vukušić, Stjepan	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 6. kompanija	Jablanac	1894.	ranjen	29. ožujka 1914.	-
Widmar, Josef	Ersatzreservist, 79. pukovnija Otočac, 2. kompanija	Sv. Juraj	1882.	ranjen, zarobljen	5. lipnja 1915.	Prokuplje, Srbija
Zrinski, Vjekoslav	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 1. kompanija	Senj	1878.	poginuo	6. studenog 1914.	-
Žarković, Nikola	Infanterist, 79. pukovnija Otočac, 10. kompanija	Sv. Juraj	1889.	ranjen	9. lipnja 1916.	-
Župan, Grga	Infanterist, 26. karlovačka pukovnija, 13. kompanija	Senj	1875.	poginuo	16. veljače 1915.	-

Literatura

I. Knjige i članci

- Tony ASHWORTH, *Trench Warfare 1914-1918: The Live and Let Live System*, The MacMillan Press, London, 1980.
- Mislav BILOVIĆ – Dragan VLAHOVIĆ – Antun VRHOVAC, Senj, *Stradanja u Drugom svjetskom ratu*, Ogranak Matice hrvatske u Senju, Senj, 2010.
- Maja BRKLJAČIĆ – Sandra PRLENDA, Zašto pamćenje i sjećanje?, u: Maja BRKLJAČIĆ – Sandra PERKOVAC (ur.), *Kultura pamćenja i historija*, Golden marketing & Tehnička knjiga, Zagreb, 2006, 9–18.
- Stephen BULL – Adam HOOK, *World War I Trench Warfare 1, 1914-16.*, Osprey Publishing Ltd., Oxford, 2002.
- Damir DEMONJA, Prilog interpretaciji crkve sv. Franje u Senju, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 22, 1998, 23–33.
- Josip FRANČIŠKOVIĆ, Crkva sv. Franje u Senju, *Bogoslovska smotra*, 19, 1931, 411–423.

- Anton GIRON, Senj – najznačajnija partizanska luka na Jadranu u razdoblju listopada 1943. – siječanj 1944., *Senjski zbornik*, 10-11, 1984, 319–322.
- Ante GLAVAČIĆ, Njemačko bombardiranje Senja 1943., *Senjski zbornik*, 10-11, 1984, 341-354.
- Ante GLAVIČIĆ, Spomen-ploče i obilježja u Senju i okolici (1880. – 1996.) svjedočanstva obljetnica i događaja, *Senjski zbornik*, 23, 1996, 341–375.
- Ante GLAVIČIĆ, Uz 50. obljetnicu razaranja crkve svetoga Franje – Mauzoleja senjskih uskoka, *Senjski zbornik*, 20, 1993, 227–229.
- Filip HAMERŠAK, *Tamna strana Marsa. Hrvatska autobiografija i Prvi svjetski rat*, Ljevak, Zagreb, 2013.
- Richard HOLMES, *Acts of War. The Behavior of Men in Battle*, The Free Press, New York, 1986.
- Željko HOLJEVAC, Lika i Senj 1914. između mira i rata, *Senjski zbornik*, 41, 2014, 329–348.
- Dubravka IVANČIĆ – Slavko MATEJČIĆ – Ankica PRAVDICA – Ivica ŠEGOTA, *Crikveničani u Prvom svjetskom ratu*, Centar za kulturu Crikvenica, Crikvenica, 2009.
- John KEEGAN, *The Face of Battle*, Penguin Books, London, 1983.
- Mira KOLAR DIMITRIJEVIĆ, Poteškoće oko osnivanja podružnice Crvenog križa u Senju 1914. godine, *Senjski zbornik*, 41, 2014, 349–380.
- Vladimir MIHOLEK, Poginuli i umrli vojnici u *Velikome ratu* s područja rkt. Župe u Kloštru Podravskome, *Podravina*, 17, 2018, 141–169.
- Darko NEKIĆ, *Senj i Senjani na fotografiji: preslici iz donacije dr. Dominika (Neda) Palmana*, Gradski muzej Senj, Senj, 2001.
- Mihael SOBOLEVSKI, Bombardiranje Senja zrakoplovima u Drugom svjetskom ratu, *Senjski zbornik*, 30, 2003, 363–376.
- Tatjana ŠARIĆ, Novi hrvatski portal "Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz arhiva", *Arhivski vjesnik*, 59, 363–374.
- Nikola TOMINAC, Ličani u "Velikom ratu" Zimska bitka za Karpate, siječanj – travanj 1915., *Senjski zbornik*, 42-43, 2015, 489–524.
- Vedran TOMLJANOVIĆ, *Senj i okolica u Prvom svjetskom ratu*, Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, 2014. (diplomski rad)
- Melita VILIČIĆ, Skice grafičkih rekonstrukcija nekih drvenih senjskih sakralnih građevina, *Senjski zbornik*, 18, 1991, 277–299.

II. Internetski izvori

- PRVI SVJETSKI RAT 1914. – 1918. – POGLED IZ ARHIVA, POPIS STRADALIH, URL: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr/PopisStradalih> (2022-20-5)
- PRVISVJETSKIRAT 1914. – 1918. – POGLED IZ ARHIVA, URL: <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr/> (2022-20-5)

A CONTRIBUTION TO THE RESEARCH OF SENJ'S VICTIMS
OF THE FIRST WORLD WAR

Summary

In Croatian historiography and to the general public, the First World War or the Great War is often forgotten and overshadowed by other conflicts of the 20th century, especially by the much larger and more tragic Second World War. However, the Great War certainly affected the whole of society and smaller local communities throughout Europe, including the Austro-Hungarian Monarchy as well. Although the war was not fought on Croatian historical territory, Croats did participate in it, fighting in the terrible conditions of everyday war and losing their lives on the European fronts in the fight “for the Emperor” and the Habsburg Monarchy. Due to mobilisation and constant conscription into the Austro-Hungarian army, almost all town communities were left without a part of their population – in this way the town of Senj and its surroundings made a great human sacrifice in the Great War.

Keywords: Senj, First World War, list of casualties